

Egyes épített város

A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG EGYHÁZI ÉS POLITIKAI HETILAPJA

Megjelenik
minden második csütörtökön

ELŐFIZETÉS EGÉSZÉVRE 6 PENGÓ
A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG
58141. SZ. POSTATAKARÉK-CSEKKSZÁMLÁJÁRA KÜLDENDŐ
KIADÓHIVATAL BUDAPEST, DONÁTI-U. 49., II. EM. 15.

FELELŐS SZERKESZTŐ
ÉS KIADÓ
HÜTTL ÁRMIN
BUDAPEST, I., VERBŐCZY-U. 28

A bűn.

„Taníts meg engem a te akaratodat teljesítenem,
mert te vagy Istenem! A te jó lelked vezéreljen
engem az egyenes földön.” 143. zsolt. 10.

A böjti időszakban látjuk legjobban Üdvözlőnk nagyságát. Minél nagyobb mélységekbe vezet Jézust a szenvedések útja, annál fenségesebben ragyog előttünk dicsősége. A keresztfára előtt, mellyel őt kimondhatatlan gyalázzal akarták megbélyegezni, megalázkodik minden igaz hívő lélek és boldogan imádja a szeretet hatalmát, mely feléje is sugározza bűnökét megbocsátó erejét. A keresztfára hátterében az emberi bűnösség hihetetlen nagysága és sötétsége ijeszti meg a szemlélőt. Emberek szegzték a szentet a keresztfára a gonosztevők között. Nem elvetemült emberek, a társadalom alja, tették ezt, hanem a legtisztesebbek, kik nagyra voltak jámborságukkal és a legjobbaknak vélték magukat. Itt látszik meg a maga leplezetlen mivoltában az ember elvakultsága és szörnyű bűnössége, mely fölött kétségbe kellene esnünk, ha nem mulná felül ezt a nagy, a megfoghatatlan szeretet: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.” — Ez a szó „bűn” számúvve van a modern társaságból. De Krisztus keresztfára félreérthetetlenül hirdeti azt, hogy bűnösök vagyunk, bármennyire szeretnénk is a feddhetetlenség és polgári tisztesség mezében magunk és mások előtt tetszelegni. Míg kétségtelen gyanúságainknak is olyan szép nevet tudunk adni, hogy szinte erény számba vesszük, addig másoknál nevével nevezünk a dolgot és nem jut eszünkbe, hogy a fősvénységet takarósságnak, vagy a könnyelműséget vidám életfelfogásnak mondjuk.

Honnan származik az a sok bűn, melynek terhe alatt roskadozik a legtöbb ember?

Ha igaz is az, hogy szüleinktől és elődeinktől

örököltünk bizonyos hajlamokat, de a bűn mégis csak azáltal nő nagyra az emberben, hogy a jót elmulasztja, a rosszat meg elköveti. A lejtőn az első lépések lassan történnek, szinte észrevétlenül; de ha az ember nem kap idején észbe, szinte menthetlenül zuhan azután az örvénybe. Ha az ember csak a törvény mértékével méri életét, lelkiéletét, cselekedeteit, megeshetik, hogy a gazdag ifjú szavaival mondja: mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva. De ha Jézusra, a szentre és igazra tekintünk, minden dicsekvésünk és önelégedtségünk elnémul. Mert benne látjuk az Isten szent akaratának egész igazságát és nagyságát. A legnagyobb vád számunkra az, hogy ez a szent élet olyan keveset jelent a mi életünkben. Ő oly szegény és lenézett volt és élete mégis tele volt csodálatos méltósággal. A kísértesek és megpróbáltatások légijója tört ellene, de az Isten útjáról nem tudta őt letériteni. Mindig újabb és újabb próbák vártak reá és mind dicsőbben került ki azokból. Átokká tették őt a szegény fáján és élete mégis kimeríthetetlen forrása lett az áldásnak. Pedig ő egyedül járt, egy egész ellenséges világgal állt szemben. Nekünk már könnyebb a dolgunk: Ő előttünk, velünk jár, mi olyan világban élünk, melyben már az ő szelleme munkálkodik. Nyomdokaiba léphetnénk, életünk hasonló lehetne az övéhez. De ha összemérjük az övével, kell, hogy megszólaljon lelkiismeretünk és ekkor megtudjuk, mi a bűn, mi a mi nagy bűnünk. Jézus csupa jóság és szeretet volt, még a legelvetemültebb emberben is észre vette az Isten lelkének egy szikráját, leszállt hozzá és hitte, hogy a jóság hatalma azt is ráviheti még az Isten útjára. Ez a jóság és szeretet az Ur életének nagysága és dicsősége, mert ebben ismerhetjük fel a legszentebbet és legnagyobbat: ebben ismerhetjük fel magát az Istent. Csak egy jó van a világban: a szeretet. És ezért csak egy bűn van a világban: a szeretetlenség. Ha

a bűn ellen akarsz harcolni, atyámfia, harcolj az önzés ellen, mely gondolataidat és tetteidet irányítja. Nyisd meg szivedet az örök szeretet előtt, mely Jézusban feléd is ragyog, és azután állj hálából te is az örök szeretet szolgálatába, és életed napról-napra szebb, tisztább, értékesebb lesz és te mindjobban fogod betölteni azt a feladatot, melyet Isten szánt neked.

A bűn ellen harcolnod kell, míg e földi porhüvelyben jársz, de harcod többé nem reménytelen, mert ha becsületesen harcolsz, neked is adja az Isten a diadalmat a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Praedestinatio?

Irta: *Borbély Ilonka.*

Sokan kérdezték már tőlem, hogy mi volt a legnagyobb élményem Rómában? Egy szóval felelhetek: Mussolini! Mussolini, ez az újkori csoda, ez a csupa energia, csupa tehetségember.

Amikor őt jellemezni szeretném, erőtlennek érzem a szavakat, hiszen olyan senkihez sem hasonlítható, olyan egyedülálló, olyan kimagasló egyéniség ő, hogy szinte semmitmondók még a superlativusok is, ha róla beszélünk. A külseje? Első pillanatra igazán semmi rendkívülit, semmi különösét nem lát az ember középtermetű, zömök alakján, hanem mikor boltozatos koponyájára néz, rögtön érzi, hogy itt *valakivel* áll szemközt. A lenyűgöző volta és genialitása azonban égő, lobogó szemeiből sugárzik. Milyen jelentéktelenek, rosszszak és hamisak a róla készült fényképek! Hogyan is lehetne holt papíron érzékeltetni azt a sok csodát, amelyvel az eleven Mussolini ámulatba ejti azt, akivel beszél. A fényképei csak arra jók, hogy azokkal is megsejtessék ennek az embernek a rendkívüliségét, akiknek nem adatott és nem adatik meg a jövőben sem, hogy őt személyesen lássák. Emlékeznek-e olvasóim arra a képre (napilapokban is megjelent), amely a Ducet ábrázolta, amint a Forum-Mussolini felavatásán felvetett fejfel megállt Iulius Caesar szobra előtt? Az egyik külföldi lapban e fénykép alá ez a cím volt írva: „Az újkori Caesar farkasszemét néz az ókorival.” Milyen jellemző és találó volt ez a felirat s milyen imponáló volt az a felszegett fejű, markáns arcélű újkori titán! Ne gondolják, hogy túlzott és nem elég indokolt ez a lelkesedés. Kapcsoljuk ki a suggestív erejű embert, kapcsoljunk ki minden sympathiát, csak az eredményeket nézzük. Van-e annál nagyszerűbb, szárnyalóbb és beszédesebb hősköltemény, mint a Duce rideg, száraz adatokból álló beszámolója 10 évi emberfeletti munkájáról? Aki nem saját szemével látta — mint én — 4½ hónappal ezelőtt azoknak a halálmocsaraknak a maradványait, amelyeknek helyén az elmúlt hetekben már fel is avatták az új, mindenféle középületekkel ellátott Littoriát, az talán csodálkozik az én rajongásomon. De aki látott csak annyit is, mint én, az nem talál szavakat, amikor erről az emberről emlékezik. Littoria véres harcok nélkül szerzett, verejtékes munkával meghódított új tartománya az olaszoknak.

És most bocsássák meg nekem, ha ajkamra csú-

szik az a vallomás, hogy Mussolinit és elvégzett munkáját nézve, hinnem kell a praedestinatioiban. Mert ki az, aki el tudja velem hitetni, hogy egy kovács és egy tanítónő fia olyan nevelést kapott és kaphatott, amely őt képessé teszi arra, hogy egy egész nemzetet felemeljen, átalakítson és újjáteremtessen, ha erre a hivatásra eleve el nem rendeltetett? Ki az, aki meg tud arról győzni, hogy Mussolini munkáját más is ugyanígy el tudta volna végezni? Ki az, aki valószínűvé tudná előttem tenni, hogy egy tudós — szóval egy kiváló képességű ember — véghez tudta volna vinni azt a csodát, amit a Duce? Hát nem kézenfekvő, hogy ez az ember erre eleve elrendeltetett? A fizikuma, a genialitása, a sokoldalúsága, a termelő fantáziája, a hallatlan realitása, a kiméretlensége és a gyöngédsége, a mozgékonyasága és a végtelen nyugalma, mind-mind azért adatott, hogy megfelelhessen hivatásának. Eszköz ő a Teremtő kezében, rajta keresztül hajtja végre mindenható akaratát. Ki olyan bátor, hogy ezt tagadni merné?

Hiszen ha nem így lenne, kétségbe kellene esnünk nekünk magyaroknak. Mert ha eleve elrendelés nélkül is alkalmas lehetne bármely ember arra, hogy egy nemzetet talpra állítson, akkor miért heverne még mindig porban a magyar?! Hiszen 10 év Magyarországon éppen úgy 10 év, mint Olaszországban. Jaj! De keserű dolog ezekről beszélni. Az ember torkát a sirás fojtogatja s hiába akarja mindenáron meggyőzni önmagát: megbékélés helyett ideges nyugtalanság fogja el. Távol áll tőlem minden politika, nem értek, nem is akarok érteni hozzá, de ne vegyék rossz néven senkitől, hogy annyi szenvedés, nélkülözés és balsors után emberi életet szeretne élni, mert úgy érzi, hogy elég volt a reszketésből, elég a félelemből és a bizonytalanságból. Tiszta levegőt, világosságot, hajnalt várunk és egy embert, akire úgy nézhetünk, mint az olaszok bálványozott Ducejukra, — akinek a kezében nyugodtan tudhatjuk sorsunkat, akiről tudjuk, hogy nem letipor, hanem felemel, aki örülni csak akkor tud, ha nemzete boldog, akinek csak akkor van nyugodt éjszakája, ha tudja, hogy a hazája érdekében minden nap, minden órában megtette a kötelességét. A Mussoliniéhez hasonló képességekről — tudjuk — hiába ábrándoznánk, de becsületet, izzó hazaszeretetet, építő munkát, megértést és jóakaratot igenis követelhetünk azoktól, akik sorsunkat kezükben tartják. Veszélyes dolog magyar embernek olasz földre lépnie. Túl sokat lát, túl sokat tanul...

Már azelőtt is nagy probléma volt számomra, hogy Mussolini milyen beosztással él. Nem értettem, hogy van ideje arra, hogy személyesen adjon ki minden fontosabb utasítást, sőt részletdolgokkal is foglalkozzék, személyesen ellenőrizze, vajjon akaratát úgy és olyan tempóban hajtják-e végre, ahogy ő kívánja, hogy az ő rendelkezései nyomán alkotott épületek, intézmények, falvak és városok felavatásán személyesen megjelenjék és lelkes beszédeivel hasson és buzdítson. Elnököljön, beszéljen, parancsoljon, cselekedjék, szuggéráljon, lelkesítsen és megnyugtasson. Óh, elmondani is sok! Pedig ez csak a hivatalos tevékenysége. Ezenkívül? Vív, autót, motorbiciklit vezet, nyelveket tanul, szindarabokat ír, hozzátartozói-

nak minden dolgával foglalkozik, az ifjan elhalt unokaöccsének, Sandronak emlékét könnyben örökíti meg, kedves Arnaldo fivérének halála napján a Senator-palota mögötti kis parkban emléktázt ültet, addig is, míg emlékének írásban áldozhat... Istenem, milyen gazdag lélek, milyen bámulatos fizikum! Hogy lobog, hogy ég, önmagát adva és emészte! Megértem az olaszokat, akik Isten után a legdrágább kincsüknek őt tartják. Hiszen még nekünk is milyen értékes, őszinte barátsága, s milyen jól esik meg-megújuló szeretete. Bámulatos, mennyire érdeklő minden, ami magyar. A művésztünk (hány művésztünk szerepel az olasz kiállításokon és nyer díjakat), az irodalmunk (mindig több és több könyvünket fordítják le), a muzsikánk (legutóbb magyar opera hangjai csendültek fel a világhírű Scala-ban), a multunk és a jövőnk. Ezekből láthatjuk, hogy milyen igaz barátsággal és meleg szeretettel zárta szívébe a magyarokat. S ne vegyük szerénytelenségnek, ha ez alkalomból eldicsekszem, hogy engem is milyen boldoggá és büszkévé tett avval, hogy a Hegyen Épített Város-ban, az elmúlt évadban megjelent, saját tervezésű és sajátkezűleg himzett, kézimunka fedélbe kötött „Impressziók” című cikksorozatam elfogadásra méltatta (amint utóbb hallottam, nem is kis dolog!) és emlékei közé sorozta.

Utóljára még csak annyit: nagyon sok szép, diszes emlékművet, allegorikus szoborcsoportozatot láttam már, amelylyel emberek nagyságát, értékeit, dicső tetteit akarták megörökíteni; de soha ilyen kifejezőt, mint azt a 37 m. magas (a Marcus Aurelius-oszlopnál is jóval magasabb) egyszerű, sima obeliszket, amelynek egyetlen díszé van csak, ez a szó: Mussolini.

A forma és a lényeg.

Budai várbeli egyházunk közgyűlésén a számadással és a költségelőirányzattal kapcsolatban két mozzanat tűnt fel a jelenlevőknek.

Az egyik az, hogy az elnökség nem tartotta szükségesnek a számadásokat vagyoni és erkölcsi felelősség mellett felülvizsgáló egyháztanács jelentését a felülvizsgáló felolvasatni. Ez olyan mulasztás, amely a lényegét is érinti s amely miatt az egész közgyűlési határozat érvénytelen. A számadásokat felülvizsgáló hatóságoknak hivatalból kell konstatálniok ezt a mulasztást s hivatalból kell a számadások törvényes letárgyalására utasítani az egyház elnökségét. Az érvénytelenség folyik a törvényből is, amennyiben lényeges törvényes előírásnak nem felelt meg a tárgyalást vezető elnökség. Kétségtelen ugyan, hogy az egyháztanács a számadásokat felülvizsgálta. Az is kétségtelen, hogy rendben is találta a kezelést. Valószínű az is, hogy az erre vonatkozó írás ott volt a közgyűlés elé terjesztendő iratok között. A lényegben tehát a felolvasás megtartása vagy meg nem tartása nem változtatta volna meg a közgyűlés határozatát. Azonban ezzel szemben az is kétségtelen, hogy az egyháztanács felülvizsgálatának a közlése és e vizsgálat fedezete nélkül a közgyűlésnek a számadás elfogadására vonatkozó határozata annyira elmulasztalan, hogy egy pillanatig

sem állhatja meg a helyét. A helyzet ugyanis az, hogy a számadásokat a közgyűlés tagjaival előzetesen nem közölték, ami pedig megtehető lett volna, hiszen a gyülekezet kebelében is van egy egyházi lap s a budapesti Evang. Családi Lap is hivatalos vagy félhivatalos jelleggel bír s akár egyik, akár másik a számadást közölte volna. A közlés hiányát pótolhatta volna a számadás közszemlére való kitétele. De még ha ez megtörtént is, csak annyit jelentett, hogy a számszerű adatok a hívek rendelkezésére állnak. Ez azonban nem elég. Egy negyvenezer pengős keretű okmányolt számadás alapos ellenőrzése nem olyan munka, amit a hívek bármelyikének komolyan imputáltatni lehetne. A törvény azért rendeli, hogy az egyháztanács vagyoni felelősség mellett vizsgálja meg a számadásokat, hogy az egyházi vagyon kezelésének a komoly és felelősség mellett való ellenőrzését biztosítsa s az egyháztanács vizsgálati eredményének a közlése azért fontos, mert ilyen módon az egyháznak garanciája van arra, hogy a kezelés kellő ellenőrzés mellett történt. Fontos ez a forma azért is, mert betartása mellett a vagyonkezelő beszámol, az ellenőrzők jelentik a számadás helyességét s az ellenőrzők kéri a vagyonkezelő számára a felmentvényt. Ez az áttétel formáság és a számadási aktus meghosszabbítása. Az egyházi törvény és a jogszokás azonban ezt az eljárási módot annyira megszokottá tette, hogy csodálkoznunk kell a közgyűlés elnökségén, miért nem intéztette el ezt az elemi és magától értetődő dolgot ebben a korrekt formában?

A másik még érdekesebb, formailag és lényeg szempontjából még jelentősebb mozzanat erről a közgyűlésről az, hogy az elnökség letárgyalatta a számadásokat és az előirányzatot, azonban az 1933. évi egyházi adó kivetéséről forma szerint szintén nem intézkedett. Annál feltűnőbb ez a megfélemlítés, mert a — háztartási alkalmazottak adója kulcsáról külön határozatot hozatott, arról ellenben nem gondoskodott, hogy a rendes egyházi adó kivetésére vonatkozó egyháztanács javaslatot felolvasassa s annak alapján a közgyűlés a törvénynek megfelelően forma szerint is meg hozza azt a határozatot, hogy az adót a betérjesztett lajstrom szerint kivetni, a kivetést közszemlére teszi ki, a törvényes időn belül a hívek a kivetés ellen fellebbezhetnek stb. Ez is magától értetődő dolog. Szinte lehetetlennek tetszik az elmulasztása. De bármily hihetetlen is, a jelenlevők biztosan és egyhanguan igazolják, hogy az elnökség nem terjesztette elő az E. A. előírásainak megfelelően a kivetést, a közgyűléssel nem fogadtatta el az egyháztanács adókivetésre vonatkozó javaslatát és munkálatát.

Ebben a pontban is bizonyos az, hogy a közgyűlés szó nélkül eleget tett volna minden elnöki előterjesztésnek. Nem is arról van szó, hogy bárki felboríthatta volna ezt az elaborátumot. Hanem egyszerűen arról, hogy ilyen fontos kérdésekben a lényeg is csak akkor lesz törvényes valósággá, hogyha a törvény megfelelő előírásai mellett formailag is elfogadjatják és érvényre emelik. Ez a megfélemlítés vagy elnézés is olyan, hogy új közgyűlés összehívását és új tárgyalás megtartását teszi szükségessé.

A negyven éves egyházi alkotmány fontos és lényeges, évenként azonos pontossággal alkalmazandó szabályainak ez a negligálása jellemző a várbeli egyház vezetőire.

A rögtön felötlött mulasztások természetesen még a gyűlés folyamán korrigálhatók lettek volna. A közgyűlés egy része azonban olyan türelmetlen volt, egyes felszólalásokra annyit kiabált, hogy „Tanácsokkal el vagyunk látva” s egyes felszólalókkal szemben olyan hallatlan brutalitásokat engedett meg magának, hogy kényszerítő szükség nélkül az ember nem szólal fel. Csinálják a dolgokat, ahogy tudják. Csinálják is és így értenek hozzá. A korrekciónak van persze egy más útja is. Ez a határozatok ellen való fellebbezés. A budai egyház publikuma azonban ez ellen a törvényes remedium ellen is ellenszenvvel viseltetik. Mivel a hiányok olyanok, hogy hivatalból is észlelhetők, nincs erre se szükség.

A legtermészetesebb azonban az volna, hogyha az illetékesek maguk reparálnák ezeket a hibákat, amelyek formailag és lényegben megkövetelik a reparációt.

Szimonidesz Lajos.

Kik tartják fenn két új missziói egyházunkat?

A budapesti gyülekezetek az elmúlt esztendőben példaadó határozatot hoztak. Elhatározták, hogy a háztartásukra fordított összegek két százalékát közös pénztárba fizetik be s ebből az önként vállalt teherből két missziói egyházat alapítanak és tartanak fenn. A két missziói egyház Csillaghegy és Dunaharaszti székhellyel meg is alakult. Lelkészt is választott számukra a budapest-városi esperesség. Szép cikkek is szólnak a nagy felbuzdulásról — kívánván azt, hogy a követendő példa csakugyan követőkre találjon s hogy ugyanezt az áldozatkészséget más nagy egyházak is gyakorolják kisebb, esendő és veszendő gyülekezetekkel szemben.

A terv tehát valóra vált. Ellenzés és gáncsoskodás nélkül. Hogy azonban mennyire nem nőtt ki az egyházak lelkiületéből s hogy milyen labilis a terv alapjául szolgáló eszményi egyházfenntartás és ez a gyülekezeti patronátust bevezető testvérközösség, arra nézve a budai várbeli egyház közgyűlése nyújtott kirívó példát. Ebben az egyházban ugyanis több gyülekezeti szerv „alapos megfontolása” azt a kivített eredményezte, hogy a két missziói egyház fenntartásához való gyülekezeti hozzájárulást nem vetették ki külön két százalékos pótlékformájában az egyház tagjaira, sem a gyülekezet háztartásában elért megtakarításokból nem fedezték, hanem egyszerűen — *levonják négy vallásnár és egy hitoktató fizetéséből*. Mivel hitványi fizetést nem lehet csonkítani, külön tiszteletdíjaikból történik a levonás, ami egyúttal annyit jelent, hogy a nagy fogadkozásokból a várbeli gyülekezetben minusz jó ki eredményül, mert a csillaghegyi és a dunaharaszti szórványok fenntartására a várbeli egyház ugyan nem fizet előzetes határozata ellenében egy fityinget se, azonban vallásnárjai fizetésének évenként

két-háromszáz pengőig való megrövidítésének az a szükségszerű következménye, hogy az egyház nem követelheti és nem igényelheti azt a külön munkát vallásnáraitól, amelyet a belmisszió terén eddig végeztek. Vagyis az új belmissziói terek feltárása és megmunkálása nálunk végzett és végzendő munkák elzsugorítása és beszüntetése árán történt.

A közgyűlés a hivatalos előterjesztésekhez természetesen hozzájárult s mivel az egyház más tagjai nincsenek abban az élő viszonyban gyülekezetünkkel, hogy szerencsés vagy szerencsétlen határozataiból magukra nézve lelkiismereti kérdést csináljanak, határozata valószínűleg érvényre is jut.

Vagyis a mi egyházunkban nem az egyház, hanem a vallásnárak tartják fenn évi két-háromszáz pengős hozzájárulásokkal a két új szórványt. Nem habozom kijelenteni itt sem azt, amit a közgyűlésen is mondtam, hogy egyházunk szégyene ez a határozat. Ki kell azonban mondanom azt is, hogy a budai várbeli vallásnárak és hitoktatók ezért az alaptalan és indokolatlan megrövidítésükért megérdemlik egyházunk minden rendesen érő tagja különös tiszteletét és becslését. Nincs a budai egyháznak egy tagja sem — s más egyházaknak is kevés — aki évi két-háromszáz pengős rendszeres hozzájárulással járulna hozzá akár egyháza, akár pedig egyháza valamelyik belmissziói intézménye fenntartásához. Egyházunk egyetemének az aranykönyvében külön fel kell jegyezni ezeknek a vallásnároknak a nevét, akikkel egyházunk bölcs határozata ilyen áldozatokhoz hozat.

Ezzel szemben külön fel kell jegyezni azt, hogy ugyanakkor, amikor a várbeli gyülekezet közgyűlése ezt a terhet „alapos előkészítés és megfontolás után” teljes egészében vallásnárjai és hitoktatói vállára rakta, a gyülekezet lelkésze és egyéb tisztviselői egy fillér hozzájárulással sem rovatlak meg, sem ilyet önként fel nem ajánlottak.

Szimonidesz Lajos.

A törvénytelen gyermekek és a reverzálisok.

Egyházunk közgyűlésén a szokásos háztartási kérdések mellett két olyan gondolat is felmerült, amely megérdemli, hogy szélesebb körben is ismertté legyen s másutt is felkaroltassék. Mind a kettőt dr. Horváth Kornél miniszteri osztálytanácsos, a gyurói egyház felügyelője és a budai Luther Szövetség alelnöke hozta szóba. A két gondolat a közgyűlésen is általános helyesléssel találkozott.

Az egyik az, hogy egyházunk valamilyen formában küszöbölje ki beléletéből a gyermekek törvényes és törvénytelen születésére vonatkozó megkülönböztetéseket. Ez nem annyit jelent, hogy ne tartsa számon azt a sajnálatos valóságot, hogy számos gyermek születik, akinek a háta mögött nem áll fogantatása pillanatától kezdve egy atyának és anyának az a gazdaságilag és erkölcsileg megalapozott elhatározása, hogy gyermekükről

gondoskodnak s hogy ennek következtében ezek a gyermekek legtöbbször atya nélkül, mint anyjuk szegyeinei és koloncai és mint a társadalom megbélyegzettei nőnek fel. Vannak ilyen gyermekek. De ezek az egyháztól még az egyházi statisztikában és a népmozgalmi adatok szószéki hirdetésében sem érdemlik meg azt, hogy házasságon kívül való születésük bélyegét az egyház is rájuk süsse. Végtére ezek is isten teremtményei s Jézus Krisztus is azt mondotta, hogy „Engedjétek hozzám a kisdedeket.” Hívását nem korlátozta a házasságban született kisdedekre s arra sem terjeszkedett ki, hogy a családi fészek melegébe beleszületett vagy apátlanul világra jött s egész életüket atyai gondoskodás nélkül leélni kényszerülő gyermekek között különbséget tegyen. Dr. Horváth Kornél hivatkozott arra, hogy ma már az egyházon kívül a közigazgatás, a törvénykezés, a gazdasági élet szabályozása mindenfelé különös figyelemmel van a gazdaságilag és egyébként gyengékre és ezeket védelmében részesíti. Tegye ezt az egyház is a házasságon kívül születettekkel szemben megbélyegzésük elhagyásával, de tegye pozitív munkával is. Lelkészek, egyházi tisztviselőknek, egyháztanácsosoknak, híveknek egyaránt legyen hitükből, emberi érzésükből folyó kötelességük — s ennek a teljesítésére fordítsanak különös figyelmet — hogy a házasságon kívül született gyermekek szerencsétlen sorsán enyhítsenek s hogy ahol ilyen viszonyok tudomásukra jutnak, az atyákat atyai kötelességük vállalására, családfenntartói kötelességük betöltésére, az atyát és anyát házasságkötésre bírni igyekezzenek s ezt segítsék elő.

Másik előterjesztése arról az abuzusról szól, hogy iskolás gyermekek állítólagos hatósági engedélyekkel más hiten is nevelkedhetnek, mint amit a törvény szerint követni tartoznának. Ebben a tekintetben az egyetemes gyűlés már intézkedett s a lelkeszek különös figyelmét felhívta az ilyen esetek nyilvántartására és jelentésére. Horváth felügyelő oly fontosnak tartja ezt a veszteségforrást egyházunk szempontjából, hogy kiküszöbölésére szeretné a vallástanárokat, a tanítókat, szóval az egyház többi hivatalosait is mozgósítani, hogy a lelkeszek ebbeli munkája minél eredményesebb legyen s hogy egyházunk minden esetben megtehesse a törvényes lépéseket ennek az abuzusnak az általános megszüntetése, illetve egyes esetek orvoslása tekintetében.

Hisszük, hogy mind a két javaslat egyházunk egész egyetemét érdekli s megérdemli, hogy a bennük foglalt eszmei irányítás egyházaink épülésére figyelembe vételessék és követtessék. —sz.

Lelkészegyesület.

Szives kérelem.

Azok a lelkesztetvérek, akik Orsz. Lelkészegyesületünk novemberi közgyűlésén részt vettek, tanui voltak annak, hogy *D. Kapi Béla* püspök ur, mint a győri ev. Gyülekezet lelkesze igen szívélyes szavakkal hívta meg Lelkészegyesületünket Győrbe, egy ottan tartandó tavaszi konferenciára, felajánlván ez alkalomra gyülekeztének szives vendéglátását.

Én végtelenül örülök ennek a meghívásnak, mivel ez alkalmat ad nekem arra, hogy Orsz. Lelkészi konferenciáinknak a mostoha viszonyok folytán közben elejtett fonálát újból felvegyem s olyan terület felé irányítsam, amelyen mindnyájan nagybecsű tanulságokat s indításokat fogunk szerezhetni.

Az a tervem, hogy a konferenciát május hó második hetére hívom össze és pedig két napi ülésesre, hogy így szélesebb mederben legyen módunk a felmerülő kérdéseket megtárgyalni. Az első nap estéjén azonfelül, régebbi szokásunkhoz híven, *vallásos estélyt* is szeretnénk megrendezni a templomban, az ottani hívek részvételével.

Most tehát az a kérelem a kedves lelkesztetvérekhez: méltóztatassatok engem ebbeli törekvésemben kegyesen támogatni s előadásokra jelentkezni, vagy legalább megjelölni azokat a tárgyakat, amelyeket konferenciánkon megtárgyaltatni szeretnénk. A kérdések lehetőleg aktuálisak legyenek, vagyis olyanok, amelyeket a mai egyházi élet vet fel s től szükségyszerűen előtérbe.

Nagyon szívesen venném azt is, ha a költői vénával megáldott lelkesztetvérek egyes újabban megirt, sikerült vallásosjellegű költeményeiket is elküldenék hozzám s azokat azután a vallásos estélyen személyesen felolvasnák. Az ilyenemű nagybecsű charizmánknak megbecsülését szeretném ezzel előmozdítani.

A jelentkezéseket legkésőbb március hó végéig kérem és várom, hogy időm legyen az anyagot elrendezni s levélileg megbeszélni.

Kedvezményes vasuti jegyekről annakidején gondoskodni fogunk.

Nagyon kívánatos lenne, hogy minél többen legyőzzék a mai viszonyokban rejlő akadályokat s jöjjenek el a konferenciára s ottan azután a mai szomorú viszonyok közt is egybevetve erős lánggal lobogjanak fel a lelki tüzek, egymás lelkének megvilágítására s megmelegítésére.

Nyiregyháza, 1933. február 22. Kartársi szeretettel:

Paulik János
a MELE elnöke.

Istentiszteleti sorrend a várbeli evangélikus templomban

Márc. 12-én, 9 órákor: ifj. istentisztelet: Glatz.

11 órákor magyar istentisztelet: dr. Gunesch Károly.

Márc. 15-én, 8 órákor: ifj. istentisztelet: Hüttl.

11 órákor: Rádióközvetítéssel prédikál: D. Geduly Henrik, püspök. Énekel a budai Lutherszövetség Vegyeskara. Karnagy: Schenk Géza.

Márc. 19-én, 9 órákor: ifj. istentisztelet: Reif.

10 órákor: német istentisztelet: Varsányi.

11 órákor: magyar istentisztelet: Varsányi.

Minden pénteken d. u. 5—6-ig böjti istentisztelet.

Kereszteltetett: Mazurek Julianna.

Eskettetett: Abaffy Béla és Kovács Rozália.

Temetettett: Medve Istvánné, Szent-Ivány Ferenc, Berger Erzsike.

Dr. Thomay Ernő, kir. törvényszéki bíró, a péceli ev. egyház buzgó és aldozatkész felügyelője, lapunk hűséges barátja, rövid szenvedés után február 24-én 53 éves korában elhunyt. Emlékezete legyen áldott!

Heller-Harsány Oszkár röpiratáról szóló cikkünk kapcsán szükségesnek látjuk annak leszövezését, hogy annakidején első röpiratával nem foglalkozott külön a Hegyen Épített Város. Most sem irtunk volna róla egy szót sem, mert azt a harcot, amit ez a röpirat felidézhetett volna, nem akartuk a magunk beavatkozásával semmiféle irányban befolyásolni. Közben azonban az Evangélikus Élet c. lap 4. száma olyan helytelen és szempontjaiban annyira sekélyes bírálatot irt róla, hogy ezzel szemben ennek a minden tekintetben eszményi álláspontra helyezkedő testvérünknek és annak az erkölcsi és biblikus felfogásnak tartozó kötelességünket kellett teljesítenünk és röpiratának a tárgyi és eszmei értékelését is meg kellett kísérelnünk. Azt hisszük, hogy a mi megemlékezésünk sokkal közelebb jár a tárgyi és a személyi igazsághoz, mint laptársunk beállítása, tehát nem cselekedtünk helytelen dolgot, mikor ezt a néhány sort leközlöttük és a röpiratra olvasóink figyelmét felhívtuk. —sz.

A budapesti egyházmegye február 24-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az esperes beszámolt a két missziói egyház megalakulásáról, bemutatta a lelkesi híványokat, melyeket a közgyűlés elfogadott. Az egyik neve: *Csillaghegy—Szentendre (Pilishegyvidéki) ev. missziói kör*, a másiké: *Dunaharaszti és környéke ev. missziói kör*. Az esperes jelentést tett a kiírt pályázatokról is. Kilenc pályázó jelentkezett, kik mind jelölhetőek voltak, mert a ker. elnökség nem tett egyikük ellen sem kifogást. A jelöltek személyes adatait az esperes ismertette. Feltűnt nekünk, hogy az esperes az egyik pályázó személyi adataiból egy nagyon jelentőset nem említett meg. A közgyűlés közfelkiáltással Csillaghegyre Mikler Sámuel, Dunaharasztra Sipos András választotta meg missziói lelkésznek. Mindketten megbízás folytán már ősz óta működtek e missziói körökben.

A „**Harangszó**” március 5-i számában „Állítás és Valóság. Tévedés-e, tévesztés-e?” címen foglalkozik dr. Tóth Tihamérnek a Magyar Kultúra okt. 20-i számában közölt cikkével, melyben az ir. katolikusoknak a protestáns angolok részéről századokon át szenvedett üldöztetéséről ír. A Harangszó cikkirója nem sajnálta a fáradozást, lefordította Tóth Tihamér cikkét angolra és kikerítte arra elsőrendű angol egyházi tekintélyek véleményét. Ezek válaszoltak is és kitértek Tóth Tihamérnek állításaira és legtöbbször r. kath. történetírók műveiből vett adatokkal teljesen megcáfolták azokat. Ajánljuk t. olvasóinknak, hogy olvassák ezt a cikket. Írója Szabó József, jeles felvilágosító munkát végzett. Akik elolvassák ezt a cikket, igazat fognak adni nekünk, mikor azt irtuk, hogy evangélikus egyházunknak két tűz között kell megvédenie életét.

Tótkomlóra szóló üzenetünkben sem intézetet, sem elnököt név szerint nem említettünk, ezt nem is ismerjük, nekünk sem mondott senki nevet, azért a Tótkomlóson február 26-án kelt, Budapesten feladott levelet nem közölhetjük, megjegyezvén, hogy mindig csak a közérdekét és az igazságot akarjuk szolgálni. Ebben az esetben is ezt tettük. Akár történt valahol visszaélés, akár nem, mi csak a törvényes rendet ismertettük azokkal, akik hozzánk kérdést intéztek. Tisztelettel

a Szerkesztő.

Hitrokoni szeretettel felkérem ez úton mindazokat, kiknek címére annakidején a *Kövess Engem* c. jótékony-célt szolgáló imádságos könyvemet elküldöttem, és a kért határidőn belül azt vissza nem származtatták, — szíveskedjenek a megtartott könyvecske árát: 2 Pengő és 10 fillért postakézbesítési illetéket *mielőbb* címre: Budapest, I. ker. Bercsényi-u. 12, IV. 3. szám elküldeni, hogy bevételeimről és kiadásaimról a végleges kimutatást, valamint a hátralékosok névjegyzékét az ellenőrzőbizottságnak — melynek tagjai: *Horváth Árpádné, dr. Tóth Miklósné, dr. Krompecher Szilárdné* és *Sándy Gyuláné* — bemutathassam.

A hittestvérek szerető megértését, jóindulatu támogatását és a könyvecske terjesztését kéri:

özv. Stefezius Istvánné.

Hegyen Épített Városra fizettek: Bársony Oszkár 6, dr. Cornidesz Donát 1.50, Gamauf Gyuláné 3, Gergersen Béla 10, dr. Hegedüs Loránt 6, Hermann Béláné 3, özv. Hibján Samuné 3, Káresz Sámuel 6, özv. dr. Kováts Lajosné 3, dr. Losonczy Zoltán 6, Mladoniczky Nándorné 1, Marossy Pálné 1.50, N. N. 3, Pap Elek 10, özv. Patz Gusztávné 6, Patz József 6, Pfeiffer Sándor 6, Petter Imréné 6, Pippig Rezső 5, Selmeczy Miklós 3, Szerémi Alajos 6, dr. Thébusz Aladár 3, Tóth Lajos 1.50, dr. Trébusz Pál 2, dr. Trompler Ernő 8, Tschürtz Sámuel 2.50, Zsilinszky Mihály 6 pengőt.

Tagsági díjat fizettek: Bársony Oszkár, Hermann Béláné, Hermann Miksa, Káresz Sámuel, Klassohn János, Petter Imréné, Pfeiffer Sándor, dr. Schindler Gyula, Selmeczy Miklós, dr. Thébusz Aladár 2—2 pengőt.

Budai egyházunk március 1-én tartotta számadóközgyűlését, melynek első tárgya a lelkész évi jelentése volt. Ehhez szólt *Dr. Horváth Cornél* és kifogásolta, hogy újév napján a templomban a szülöttek számának kihirdetésekor különbséget tettek törvényes és törvénytelen gyermekek között. Rámutatott a budai Lutherszövetséggel kapcsolatban egy ténybeli tévedésére a jelentésnek, melyet a lelkész helyesbíteni ígért.

Szimonidesz Lajos szerint a budai egyház és a budai Lutherszövetség viszonyát helyesebb irányba kellene terelni, ami legkönnyebben úgy történhetnék, hogy visszavonnák azt a feljelentést, melynek következménye volt az a kerületi szövetségi határozat, mely — jogtalanul és szabálytalanul — a budai L. Sz. feloszlását mondta ki. Kifogásolta még azt is, hogy a lelkési jelentés nem emlékezett meg arról a bírói eljárásról, melyet az egyik vallásánár ellen lakása miatt indítottak; nem emlékezik meg arról sem, hogy a Baar-Madas intézetben változás történt a vallásánár személyében és kifogásolja, hogy az adózás tekintetében beérkezett felebbezéseket nem terjesztették fel valamennyit az egyházmegyéhez. Felszólalása közben szenvedélyes és sértő, az egyházi közgyűlés méltóságához egyáltalán nem illő közbekiáltások hangzottak el, melyek ellen Szimonidesznek önmagát kellett megvédenie. Szimonidesz szavaira *Dr. Bátyka Zoltán* ügyész felelt. A közgyűlés a lelkész jelentését elfogadta és ezért neki köszönetet mondott.

A **zárószámadás** 58226.80 P. bevételt, 53262.48 P. kiadást és 4964.32 P. pénztári maradványt tüntet fel az elmúlt évről. A gondnok a számadás egyes tételeit részletesen ismertette és kiemelte, hogy az utolsó hat évben az 1932. évben folyt be a legnagyobb összeg a hívek adójából. Bemutatta az *iskola számadásait* és a *vagyonmérleget*. *Dr. Horváth C.* kérdezte, miért szerepel a HÉV. subventiója a vagyonmérlegben és miért nem illeszkedik be a hadikölcsönkamatkártérítést az illető alapokba? Egyébként örömmel látta, hogy a számadásban nagy rend van, az előirányzat reális volt és azért a gondnoknak köszönetet szavaz. A gondnok megígérte, hogy a hadikölcsönökről pontos jegyzék lévén — az alapok rendezése meg fog történni. *Feltűnt nekünk, hogy a zárószámaddal kapcsolatban nem terjesztettek elő számvizsgáló vagy ellenőrző jelentést, sem a gondnoknak az 1932. évre kifejezetten felmentést nem javasoltak.* Az épületek karban tartása körül végzett munkáért a közgyűlés köszönetet szavazott a gondnoknak, melyet ő e munkában segítő társára *Prinner Ede* építészre hártott át.

Az 1933. évre szóló **költségvetési előirányzatban** 44064.32 bevétellel szemben 39100 P. kiadás szerepel. A közgyűlés a bevételi oldalt minden különösebb hozzászólás nélkül elfogadta; ellenben hosszabb vita folyt a kiadások megállapításánál. A kiadások között ugyanis mint új tétel szerepel az a *missziói járulék*, melyet az egyházközség a most szervezett két egyházmegyei missziói lelkészi állás fenntartására tartozik az egyházmegyei pénztárba befizetni. Ez az adóbevétel két százaléka: 600 pengő. A gondnok ezt az összeget a vallásánárok belmissziói tiszteletdíjából akarja fedezni. *Gaal József* a gondnok ezen javaslatával szemben azt kérte, hogy ezt az újabb terhet fedezze az egyház a *hívek áldozatkészségéből*, hiszen a mi egyházunk tagjai — összehasonlítva más gyülekezetek adózáival — ugyanis aránylag kevés adót fizetnek. *Szimonidesz Lajos* szerint, mikor az egyházmegye a két missziói lelkészi állás fenntartására a hívektől befolyó adónak 2 százalékát állapította meg, maga is pótdórára gondolt. Ha azonban ettől a határozattól el akarunk térni, azt igazságosan meg kell indokolni. Helyesnek tartaná, ha az egyház ezt bevételeiből fedezné, de az illetmények csökkentését nem tartja igazságosnak és nem lehet csak a vallásánári illetményekből levonni. De erre nincs is szükség, mert a dologi kiadásoknál lehet megtakarítást eszközölni, különösen ha nem bontjuk le időelőtt a Fortuna-utcai házat és a pénztári maradványt is fel lehet használni. *Dr. Horváth Cornél* is ilyen értelemben szólalt fel és hangsúlyozta, hogy a tervezett eljárás rossz érzést keltené fel a vallásánároknak. A gondnok a tervezett megoldást csak ideiglenesnek tartja. *Szavazással kitűnt*, hogy a többség elfogadja a vallásánárok illetményeinek a redukálását. Itt említjük meg, hogy ezt az eljárást azért is igazságtalannak tartjuk, mert a vallásánárok illetményeiből úgy az állam, mint a főváros máris tekintélyes levonásokat eszközölnek, míg a lelkész jövedelméből nem történik ily levonás, mert ő egész fizetését az egyháztól kapja; az egyház az állami iskolákban működő vallásánároknak még mindig nem rendezte fizetését, az óradíjakat sem állapította meg méltányosan és az egész levonásra nincs is szükség, mert a költségvetés nemcsak hogy

egyensúlyban van, hanem 4964.32 P. fölösleggel végződik. A közgyűlés a *Leventecserkészcsapatnak* 300 P., a *budai Lutherszövetség vegyeskarának* 200 P. segélyt szavazott meg.

Dr. Marton György a Heller-Harsány Oszkár-féle röpíratot hozta szóba. Kérte a lelkészt, hogy ne törődjék a dologgal és indítványozta, hogy az egyház fejezze ki változatlan bizalmát a lelkéssel szemben. A közgyűlés többsége elfogadta az indítványt. **Dr. Horváth Cornél** indítványozta, hogy — tekintettel arra, hogy a bányakerületi Lutherszövetségnek nincsen joga arra, hogy az egyházközség vezetőségének utasítást adjon és október 4-én hozott felosztató végzésének végrehajtásával a budai egyház vezetőségét bizza meg — evvel megsértette az egyház autonómiáját — a közgyűlés állapítsa meg ezt a sérelmet és adja ezt átíratban a kerületi szövetség és püspök tudomására. **Demel felügyelő** bejelentette, hogy ezen felszólítással szemben egyházi aggályait illetékes helyen szóval már előadta. E bejelentés után **Dr. Horváth** megelégedett azzal, hogy indítványa, melyet előzőleg már írásban beadott, szösz szerint a jegyzőkönyv mellékleteként felvették és a jegyzőkönyvben megörökítették, hogy a *felügyelő illetékes helyen már kifejezést adott hasonló jogi felfogásának*. **Dr. Horváth Cornél** indítványozta, hívja fel az egyház a lelkész és választanárok figyelmét a reversális térén előforduló visszaélésekre és szólítsa fel őket, hogy minden tudomásukra jutó esetet jelentsenek be az egyháznak, hogy az egyház törvényes eljárás indíthasson. A közgyűlés ezt az indítványt vita nélkül egyhangulag elfogadta.

Végül a gondnok bejelentette, hogy az egyházi, kinek felesége ismételtelen kénytelen volt magát orvosi műtétnek alávetni, a gyógyítási költségek fedezésére segélyt kér. Javaslata 50 pengő segélyt szavazott meg a közgyűlés *Kiss Márton* egyházfának. A közgyűlés este negyedtizenegykor ért véget.

Örömmel közöljük t. olvasóinkkal, hogy „*Jubileumi év-e az 1933. esztendő*” című cikkünket, mely lapunk január 12-i első számában jelent meg, a „*Christliche Welt*”, a német liberális protestantizmusnak ez a világszerte elismert lapja vette át és közölte február 18-án megjelent számában. „*Két tűz között*” című cikkünk közlésére kért és kapott tőlünk engedélyt a Szegedi Evangélikusok Lapja. Mindkét jeles cikkünknek szerzője Szimonidesz Lajos.

A kölesdi gyülekezet egyhangulag *Mohácsy Lászlót* választotta meg lelkészének.

Dr. Batizfalvi főorvos, fogorvos magán fogorvos intézetében vállalkozik fog- és szájbetegségben szenvedő egyháztagjaink szakavatott gondos és mérsékelt áron való kezelésére, mindennemű fog pótlására. Szükség esetén részletfizetésre. Forduljunk hozzá teljes bizalommal. Muzem körút 27. sz.

Született birodalmi német, okleveles tanár, angol, francia és olasz tudással, több évi gyakorlattal, órákat adna, korrepetálást, délutáni tanítást vállalna. Címe és bővebb felvilágosítás kapható a Szerkesztőtől.

A budai Lutherszövetség február 25-i előadóestjén *Szimonidesz Lajos* mutatott arra a szerinte egyetlen lehetőségére, melyet a ker. embernek a kommunizmussal szemben kell elfoglalnia. Előadását „*Két tűz között*” c. cikkéhez kapcsolta s hangoztatta, hogy a kommunizmussal szemben az egyháznak épp oly határozottan kell állást foglalnia, mint amikor a katolicizmusról van szó.

Megállapította, hogy a kommunizmus — kihasználva a társadalomban fennálló ellentéteket — abszolút kiengesztalozott gazdasági, társadalmi rendet ígér, a vagyonszövetség hirdetésével kapcsolatban. Pedig ennek a földi paradicsomnak a vagyonszövetség útján való megteremtése fejlett társadalmi rendben lehetetlen. A kommunizmus az egyéni kezdeményezés, vállalkozókedv, existenciát teremtés kiszolgáltatását jelenti.

Súlyos problémát jelent a kommunizmus elleni védekezés.

A jeruzsálemi öskeresztyén gyülekezet tagjai kevesen voltak s üldözésük közben magas fokra fejlődhetett közöttük a testvéri érzés. E kis gyülekezet életére való utalással nem lehet a kommunizmust a ker.-ség százmillióira is kiterjeszteni; hiszen faj, nyelv, szokások, történelmi adottság stb. tekintetében a legkülönbözőbb

ellentétes elemek élnek a ker.-ségben. Jórészt az első keresztyének élete az oka, hogy az egyházban olyan nyilatkozatok hangzottak el a legnagyobb emberek ajkáról, melyekből egész kommunista kátét lehetne összeállítani. **Dr. Artner Edgárnak** egy a Sz. István Társulat kiadásában, állami szubvenciával megjelent könyvében találunk ilyen nyilatkozatgyűjteményt. Utal a könyv *Basilusra*, *nissai Gergelyre*, *Christostomusra*, *Hyeronimusra* s még több kiváló egyházatyára, utal *X. Pius* szavaira; végül helyesli a kommunizmust, de jelenlegi kinövésének a lenyesegetését óhajtja. A nyilatkozatok kifejtik, hogy a vagyont Isten közösen adja, az éhező a visszatartott kenyér, a gazdagok rablók, a papnak ne legyen birtoka, hiszen az Ur az ő öröksége. A katolicizmus ezen állásfoglalásából is kitűnik, hogy a ker. embernek e kérdésben nem oly könnyű a helyzete. A ker. ember józan esze kívánja az ellenmondást, de egyházi gondolkodása, történetében gyökerező konzervatívizmusa visszatartja.

Ebben a kérdésben is Luther mutatja meg a helyes utat. Vitáiban találunk utbaigazítást. *A János Frigyes* szász választófejedelem megbízásából folytatott 1539. május 9.-i disputáció első tételében kifejti, hogy az Ur azzal a kijelentéssel: „menj el, add el minden vagyond és oszd szét a szegények között” megengedi és meg is parancsolja, hogy becsületes munkával mások segítéséhez anyagi eszközöket szerezzünk. „Ne lopj!” arra figyelmeztet, hogy tisztességes, törvényes úton szerezzük vagyonunkat.

Végezetül azzal fejezte be előadását *Szimonidesz*, hogy Luther szellemi örökösei nem akarhatnak fantasztikus reformokat, hanem a meglévő reális kiépítésére kell törekedniök; a ker.-ség nem arra indít, hogy alapjaiban rázzuk meg a világot, hanem arra kötelez, hogy azt megneveljük: a szociális igazságokat, az ellentéteket kiegyenlítését, magában hordozó krisztusi lélek szeretetével. Az igazi keresztyénség a történelmi örökségekkel úgy gazdálkodik, hogy az élet Isten országává fejlődjék.

Glatz

A budai Luther Szövetség március 3-án megtartott műsoros estjén *Borbély Ilonka* üdvözölte a szép számú közönséget, *Mally Győző*, az operaház tagja, *Sárkány Sándor* zongorakiséréte mellett énekelte *Valentin* imáját *Gounod Faustjából* és *Kacsoh Pongrác* két dalát, *Dobrovitsné Traeger Mária*: Emlék a végekről címen beszámolt a Garam partján való nyaralásáról, ismeretve a tót nép sebes lelkét, mely nagy szeretettel várja vissza a magyar uralmat, *Ritter Irén Sárkány S.* kísérete mellett *Noseda* és *Lehár* dalokat énekel, *Borbély Ilonka* Gyula diák Magyar Miatyánk és Lélekzentelés című költeményeit szavalta *Sárkány Sándor* zenéje mellett, végül *Váradí Ferenc* operaénekes *Váradiné Beliczay Ilona* zongoraművésznő kísérete mellett énekelte *Schubert*: A halál és a leánya, *Halévy Zsidónó* operájából *Brogni* áriáját és a „*Szól a kakas már*” kezdetű népdalt. *Borbély Ilonka* a szövetség és a közönség nevében megköszönte a közreműködők önzetlen és szép sikerű szereplését és tea-hoz hívta a közönséget. A tea-hoz való falatokról bőségesen gondoskodtak a szeretetre méltó háziasszonyok. Ezen az estén háziasszonyok voltak: *Traeger Zsigmondné*, *Bartos Antalné*, *Borbély Józsefné*, *dr. Gombóc Endréné*, *Haffner Gézáné*, *Hermann Béláné* *dr. Horváth Cornelné*, *dr. Marcell Jánosné*, *Patz Gusztávné*, *Petrik Jolán*, *Schmeisz Ágostonné*, *Zechmeister Ilona* és *dr. Zechmeister Zoltánné* úrnők. A közönség láthatólag jól érezte magát „az öreg diófa” rendkívül barátságos helyiségeiben, amit a kedves háziasszonyok figyelmessége mellett *Hoffmann János* vendéglős hívünk kiváló gondosságának is köszönhetett.

A budai Lutherszövetség márc. 4-i összejövetelén *Szimonidesz Lajos* Dr. Ludendorffné mozgalomával foglalkozott, melyet 1931-ben „*Erlösung von Jesu Christo*” című művével szogál. (Lásd HÉV. 1931 december 17-én megjelent számát, hol ez a könyv bővebben van ismertetve.) Ez a mozgalom a hitlerizmus felülkerekedése következtében különös jelentőségre tehet még szert. A hitlerizmus ugyan most a kommunizmuson keresztül megsemmisítheti a németországi atheista mozgalmat, de a keresztyénségnek ebből mégsem lehet sok öröme, mivel a hitlerizmus a keresztyénséget szeretné kiszakítani ó-testamentum keretéből és tiszta nemzeti alapon akarná

azt újból felépíteni. Ez a törekvés támaszkodik Chamberlain azon állítására, hogy Jézus nem volt sémita származású, hanem árya. A hitlerizmus radikálisan akarja érvényesíteni a fajtságot és azért el akar szakadni a zsidós keresztyénségtől. Hitler még nincs ezen az állásponton, Ludendorffné igen. Minthogy a kommunista atheizmus hívei csak harmadfél milliót tesznek ki, de Hitleréi 13—14 milliót, innen nagyobb veszedelem fenyegetheti a keresztyénséget. *Ludendorffné* könyvével bekapcsolódik abba a kalandos irodalomba, mely mintegy 150 év óta ássa alá az evangéliumok hitét meséivel. Ez az irodalom a német racionalizmusból született *Bart* és *Venturini* regényeivel. *Jaccoliot* francia bíró volt Indiában. A múlt század hatvanas éveiben azt a tételt állította fel, hogy Jézus tudományát Indiából hozta és életében tulajdonképpen csak Buddha, Krisna élete tükröződik az evangéliumokban. (Bővebben lásd ezt az irodalmat Szimonidesz: Jézus élete. Bp. 1922 művében.)

Ludendorffné *Jaccoliot* művére támaszkodva azt mondja, hogy az áryák közvetlenül is merithetnek abból a forrásból, melyből Jézus is merített és így kikapcsolja a zsidóságot a keresztyénségből. Ludendorffné kifogásai a keresztyénség ellen: 1. hit és tudás között szakadékot támaszt, 2. a faji józansággal ellentétes erk. elveket hirdet, 3. üdvutaival természetellenes dolgokat vall, 4. a lelkek felett való hatalmát tudatosan téves dolgokkal is fenntartja. Ludendorffné nagy ellenszenvvel viseltetik Jézus iránt és minden áron szeretne Jézusra tévedéseket rábizonyítani és ő azt hiszi, hogy sikerült is, mert a négy evangéliumot egyforma értékű és hitelességű forrásnak veszi. Ludendorffnénál érdekes és kényes kérdések is merülnek fel, melyek theologailag képzett olvasókra egyáltalában nem veszedelmesekek, de a laikus embert könnyen megzavarhatják. Ezért kell a theologiai kutatások eredményeit a köztudatba vinni, hogy mindenki hitében szilárdon megállhasson és tudjon tájékozódni a világnézetek harcában.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság március 2-án felolvasó ülést tartott, melyen a theologiai szakosztály elnöke *Dr. Pröhle Károly* megnyitóbeszédjében a *theologiai tudomány feladatával foglalkozott* és kiemelte, hogy a theologiában az újabb időben az existenciális gondolkodás nyer tért, mert a jobb és igazabb emberségért kell küzdenie és teljes komolysággal kell az evangélium és Krisztus alapján azokat a végső problémákat megoldani, melyek előtt a bölcsélet tehetetlenül áll. Az első felolvasást *Dr. Kiss Jenő* egyetem tanár (Sopron)¹ tartotta: „*Péter apostol három arcképe az Újtestamentumban*” címen. Előadását három részre tagolta: Péter képe az evangéliumokban, az apostolok cselekedeteiről írott könyvekben és saját levelében, de az idő rövid volta miatt csak az első részt tudta egészen előadni.

A felolvasó ülés után választmányi és közgyűlés volt, melyen *D. Ravasz László* püspök elnökölt. A tít-kár jelentéséből kitűnt, hogy a társaság vidéki ünnepi kirándulásainak jó hatása mutatkozik a taglétszám nagyobbodásában. A szerkesztő jelentése szerint a Prot. Szemlé a jövőben nem lehet az eddigi terjedelemben

Kiadó a Vérmezőnél, kilátással a budai hegyekre, 2 uccai szobás, komfortos lakás és 1 uccai, 1 udvari szobás komfortos lakás, május 1-re Logody-u. 29.

Dr. Masznyik Újtestamentuma vászonkötésben 3 pengőért kapható a Szövetség irodájában Donáti-u. 49. II. em. 15.

Nemes-rókkák

Bundák szezonutáni árban. Szörmfestés, alakítás

Somogyi szőrmeszalonyában

VIII. Rákóczi-út 23. I. em. Urántánál Tel: 36-3-14

kiadni. A zárszámadás 2061.93 P fölösleggel zárult, a vagyon némileg (1182.32 P.) gyarapodott. A lemondott báró Kaas Albert helyébe *Tomcsányi Vilmos Pált* választották meg egyik elnöknek, számvizsgálónak Szelenyi Aladár helyébe *Bendl Henriket*, a választmányba *Varga Zsigmond* és *Erdős Károly* debreceni tanárokat és az eddig volt választmányi tagokat közfelkiáltással.

A Magyar Kultúra febr. 20. i számában „Történelem hamisítás — szobrokkal” címen dühös támadás jelent meg néhai gróf Tisza István emléke ellen. A Budapesti Hírlap február 26-i számában azonban egy r. kath. előkelő, igen magas állást betöltő férfiú (akiben mi Berzeviczy Albertet sejtjük) alaposan kioktatja a cikkíró és kimutatja, hogy a róm. kath. egyház legnagyobbjai is kegyelettel hódoltak a vértanu magyar államférfiú nagyságának és dicső emlékének.

Angliában a közelmúltban egy kézirat árverés alkalmával előkerült *Luther híres 95 tételének egy eredeti első kiadású példánya*, mely 330 angol fontért kelt el. A *Times* ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy Luther 95 tétele a legfontosabb értekezés, mely valaha napvilágot látott.

A napilapok jelentették, hogy a pápa *Rudnay Lajos és Lebach Irén* házasságát semmisnek jelentette ki, miután Lebach Irén a római katolikus egyházba tért és már évekkel ezelőtt polgári házasságot kötött *Albrecht* főherceggel. A római katolikus egyház tanítói sokat hangoztatják a házasság szentségét és felbonthatatlanságát. Most a laikus ember is láthatja, milyen praktikát gyakorolnak e tekintetben és milyen erkölcsi jogosultsággal tehetnek szemrehányást egyházunknak, mely a házassági elvást nyíltan megengedi, ha a felek között az életközösség megszűnt. Jól emlékezünk még rá, hogy Albrecht kir. herceg néniének házasságát Conrad bajor herceggel sok évi együttélés után is így semmisítette meg a pápai szék.

A Budai Luther Szövetség minden szombaton 6 órakor vallásos előadást tart az Attila-utcai elemi iskolában.

Első Magyar

Általános Biztosító Társaság

Alakult 1857-ben. — Budapest IV., Vigadó-tér 1.

A legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet.

Az evangélikus egyháznak harminc év óta szerződéses biztosító társasága.

Fiókjai vannak az ország egész területén.

Elfogad biztosításokat a következőkre:

Emberélet és baleset, tűz, jég, üveg, autó, géptörés, betörés, pénztári kiküldött kirablása, szállítmány, utipoggyász, értékküldemény, állat és szavatosság.

Valódi ezüst, protestáns
urvacsorai és keresztfelő edények
speciális készítője:

Szigeti Nándor és Fia

ezüstműves és ékszerész cég, amely a régi helyén, a **Nemzeti Múzeummal szemben** magas házbér miatt megszűnik és ezért összes **ezüstárúit** (tálcák, evőeszközök, stb.) **arany ékszereit és óráit nagy árengedménnyel árusítja.** Arany és ezüstpénzeket, töredék-aranyat napi áron veszünk és eladunk.

Budapest, IV. Múzeum-körut 31.

Telefon: 86-4-62.